Europos Parlamentas
2024-2029

Teisės reikalų komitetas

2025/2079(INL)

30.6.2025

PRANEŠIMO PROJEKTAS

su rekomendacijomis Komisijai „28-oji teisinė sistema: nauja teisinė sistema, skirta novatoriškoms bendrovėms“
(2025/2079(INL))

Teisės reikalų komitetas

Pranešėjas: René Repasi

(Iniciatyva. Darbo tvarkos taisyklių 47 straipsnis)

(Pasiūlymo autorius: René Repasi)

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

PASIŪLYMO DĖL REZOLIUCIJOS PRIEDAS. REKOMENDACIJOS DĖL PRAŠOMO PATEIKTI PASIŪLYMO TURINIO 7

AIŠKINAMOJI DALIS 13

PRIEDAS. SUBJEKTAI ARBA ASMENYS, IŠ KURIŲ PRANEŠĖJAS GAVO INFORMACIJOS 16

Pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį pranešėjas pareiškia, kad, rengdamas šį pranešimo projektą, iki jo priėmimo komitete gavo informacijos iš šių subjektų ar asmenų:.. 16

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

su rekomendacijomis Komisijai „28-oji teisinė sistema: nauja teisinė sistema, skirta novatoriškoms bendrovėms“
(2025/2079(INL))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 225 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 50 straipsnį ir 114 straipsnio 1 dalį,

– atsižvelgdamas į 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės (reglamentas „Roma I“)[1],

– atsižvelgdamas į 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo[2],

– atsižvelgdamas į 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB[3],

– atsižvelgdamas į 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2017/1132 dėl tam tikrų bendrovių teisės aspektų[4],

– atsižvelgdamas į 2025 m. gegužės 28 d. Komisijos komunikatą „ES startuolių ir veiklą plečiančių įmonių strategija“ (COM(2025)270),

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 17 d. Enrico Lettos pranešimą „Daug daugiau nei rinka“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 9 d. Mario Draghi pranešimą „Europos konkurencingumo ateitis“,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 47 ir 55 straipsnius,

A. kadangi įmonėms, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ), startuoliams ir veiklą plečiančioms įmonėms, įvairiose visos Sąjungos valstybėse narėse taikomos labai skirtingos taisyklės; kadangi ši reglamentavimo įvairovė ir orientavimosi nežinomoje aplinkoje išlaidos trukdo finansuoti įmones visoje Europoje;

B. kadangi vieningą Europos sistemą būtų galima sukurti ne tik priimant atskirą Sąjungos

[1] OL L 177, 2008 7 4, p. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/593/oj.
[2] OL L 351, 2012 12 20, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1215/oj.
[3] OL L 257, 2014 8 28, p. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj.
[4] OL L 169, 2017 6 30, p. 46, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1132/oj.

teisės aktą, bet ir nustatant taisykles, kurios veiktų kartu su kiekvienoje valstybėje narėje galiojančia nacionaline teisės sistema;

C. kadangi daugelis Sąjungos startuolių ir veiklą plečiančių įmonių kuria proveržio technologijas; kadangi šias įmones dažnai įsigyja užsienio įmonės, kol jos dar nėra pasiekusios brandos; kadangi tokie įsigijimai dažnai neviršija Sąjungos susijungimų kontrolės ribų;

D. kadangi novatoriškoms įmonėms reikia prieigos prie rizikos kapitalo, judumo visoje Europoje, galimybių didinti mastą, aukštos kvalifikacijos darbuotojų, apsaugos nuo destruktyvių įsigijimų ir ilgalaikių investicijų;

Bendrieji principai

1. palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl 28-osios novatoriškoms įmonėms taikomos teisinės sistemos (toliau – 28-oji teisinė sistema), kurį turėtų sudaryti pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto – direktyvos, kurios teisinis pagrindas būtų Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 50 straipsnis ir 114 straipsnio 1 dalis;

2. griežtai prieštarauja tam, kad SESV 352 straipsnio 1 dalimi būtų naudojamasi kaip teisiniu pagrindu, nes dėl to būtų vėluojama priimti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl vienbalsiškumo reikalavimo; kritiškai vertina tvirtesnį bendradarbiavimą, kaip nurodyta Europos Sąjungos sutarties 20 straipsnyje ir SESV 329 straipsnyje, arba tarpvyriausybinius susitarimus siekiant nustatyti 28-ąją teisinę sistemą;

3. pripažįsta, kad pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 50 straipsnį ir 114 straipsnio 1 dalį reikalaujama suderinti bendrovių teisės priemones, kurias būtina įgyvendinti valstybių narių nacionalinėje teisėje; mano, kad šiuo atveju pirmenybė teiktina kuo didesniam suderinimui, kad būtų užtikrintos vienodos taisyklės visose valstybėse narėse;

4. mano, kad 28-oji teisinė sistema yra žingsnis toliau gilinant vidaus rinką ir didinant Europos integraciją;

5. pakartoja, kad bendrovėms, kurios savanoriškai pasirenka 28-ąją teisinę sistemą, turėtų būti privalomos jos taisyklės;

6. pabrėžia, kad bendrovės sprendimas pasirinkti 28-ąja teisinę sistemą turi būti automatiškai pripažįstamas visų 27 valstybių narių nacionalinės teisės sistemose;

7. atkreipia dėmesį į riziką, kad 28-ąja teisine sistema gali būti sudaromos sąlygos apeiti privalomas vidaus apsaugos priemones silpnesnėms šalims; pabrėžia, kad 28-oji teisinė sistema neturi tapti priemone esamam apsaugos lygiui pakenkti; primygtinai reikalauja, kad apsaugos priemonės būtų nustatytos per materialinės teisės normas, kurioms būdingas aukštas apsaugos lygis, ir per kolizines normas, kuriomis užtikrinamas privalomų vidaus taisyklių taikymas;

Novatoriškoms bendrovėms taikoma 28-oji teisinė sistema

8. mano, kad 28-oji teisinė sistema daugiausia turėtų būti susijusi su bendrovių teisės

normomis ir kad jame turėtų dalyvauti tik akcinės bendrovės, neįtrauktos į vertybinių popierių biržos sąrašus; mano, kad 28-oji teisinė sistema turėtų būti normų, kurios turi būti įtrauktos į esamas arba naujas nacionalines bendrovių juridines formas, rinkinys;

9. siūlo bendrovės juridinę formą, kuriai taikoma 28-oji teisinė sistema, pavadinti „Europos startuolis ir veiklą plečianti įmonė“ (angl. *European Start-Up and Scale-Up*, ESSU); ragina prie esamų nacionalinių bendrovių juridinių formų santrumpų pridėti santrumpą „ESSU“;

10. pabrėžia, kad 28-oji teisinė sistema nedaro poveikio Sąjungos ir nacionalinei teisei individualios ir kolektyvinės darbo teisės srityje ir taisyklėms dėl darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus;

11. pabrėžia, kad reikia supaprastinti bendrovių steigimą ir registravimą; ragina mažinti procedūrų sudėtingumą ir siekti, kad ESSU steigimo registravimo procedūra būtų užbaigta per 48 valandas; ragina suteikti galimybę teikti bendrovės dokumentus internetu per visą bendrovės juridinės formos gyvavimo ciklą ir visiškai įgyvendinti vienkartinio duomenų pateikimo principą registruojant ESSU; mano, kad turėtų būti galima taikyti skaitmenines procedūras, pavyzdžiui, skaitmeninius visuotinius susirinkimus ir valdybos posėdžius;

12. ragina sukurti vieningą Sąjungos lygmens skaitmeninį įmonių registrą, kuris taptų tiesioginiu prieigos tašku, skirtu ESSU registruoti, papildant ir išplečiant esamą Verslo registrų sąveikos sistemą (BRIS);

13. ragina toliau kurti ir pritaikyti Sąjungos įmonės identifikatorių, kad būtų supaprastinta registracija, padidintas skaidrumas ir pasitikėjimas, palengvintas įmonės tapatumo patikrinimas ir kovojama su sukčiavimu ir mokesčių slėpimu;

14. mano, kad galimybė registruotis kaip ESSU neturėtų būti apribota nauja „novatoriškų bendrovių“ kategorija ar kitais ribojančiais veiksniais; įspėja, kad sukūrus tokią naują kategoriją atsirastų nereikalingų biurokratinių kliūčių; paaiškina, kad įsteigti ESSU turėtų būti galima tik Sąjungoje rezidentais esantiems ar įsisteigusiems fiziniams ar juridiniams asmenims;

15. mano, kad ESSU turėtų turėti galimybę veikti kaip savarankiška atskira bendrovė arba kaip ESSU patronuojančiosios bendrovės patronuojamoji bendrovė;

16. pabrėžia, kad registruota bendrovės buveinė turi būti vienoje iš 27 valstybių narių, kad ji galėtų būti įregistruota kaip ESSU; pabrėžia, kad buveinė ir registruota buveinė gali būti skirtingose valstybėse narėse;

17. pabrėžia, kad našumo augimas, inovacijos ir socialinė įtrauktis turi būti neatsiejami; mano, kad reikėtų apsvarstyti galimybę parengti darbuotojų akcijų nuosavybės planus, skirtus ESSU darbuotojams, kad jie galėtų įgyti nuosavybės dalį bendrovėje;

Apsaugos priemonės

18. pabrėžia, kad reikia apsaugoti Europos novatoriškas bendroves nuo destrukcinių įsigijimų ir užkirsti kelią inovacijų, dažnai remiamų Europos viešosiomis mokslinių tyrimų

lėšomis, perkėlimui už Sąjungos ribų; mano, kad susijungimų reguliavimo nepakanka destrukcinių įsigijimų problemai spręsti; ragina į pasiūlymą dėl teisės teisėkūros procedūra priimamo akto įtraukti neprivalomas valdytojų nuosavybės formas, turto blokavimą ir įvairias klasių akcijas, ypač dviejų klasių akcijas, įskaitant veto akcijas;

19. yra susirūpinęs dėl pavojaus, kad gali būti pažeisti valstybių narių nacionalinėse teisinėse sistemose galiojantys silpnesnės šalies apsaugos standartai;

20. mano, kad kolizinių teisės normų taikymas yra tinkamesnis būdas spręsti silpnesniosios šalies apsaugos klausimą nei materialinės teisės normos naujajame pasiūlyme dėl teisės teisėkūros procedūra priimamo akto; ragina, kad klausimai, susiję su darbuotojų dalyvavimu priimant sprendimus, būtų sprendžiami pagal bendrovės tikrosios buveinės vietos, t. y. bendrovės centrinės administracijos vietos, teisę;

Galimybė naudotis kapitalu

21. ragina parengti pavyzdinius dokumentus, kurie būtų naudojami visoje Sąjungoje akcininkų susitarimams ir įstatams;

22. mano, kad į naująjį pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto turėtų būti įtrauktos suderintos taisyklės dėl į nuosavą kapitalą panašių skolos priemonių, kuriomis sudaromos sąlygos investuotojams investuoti į bendrovę neįgyjant tos bendrovės kontrolės teisių;

Ginčų sprendimas

23. mano, kad turėtų būti sukurtas alternatyvus ginčų sprendimo mechanizmas ginčams, susijusiems su ESSU, siekiant užtikrinti greitą ir specializuotą ginčų sprendimą; taip pat mano, kad valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę savo nacionaliniuose teismuose įsteigti specialią kolegiją, skirtą bendrovių ginčams, susijusiems su ESSU, spręsti, ir kad tokioms specialioms kolegijoms turėtų būti sudaryta galimybė ginčus spręsti anglų kalba;

Baigiamosios nuostatos

24. prašo Komisijos, remiantis SESV 50 ir 114 straipsniais, ne vėliau 2026 m. pirmąjį ketvirtį pateikti pasiūlymą dėl direktyvos atsižvelgiant į priede pateiktas rekomendacijas;

25. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją ir pridedamas rekomendacijas Komisijai ir Tarybai.

PASIŪLYMO DĖL REZOLIUCIJOS PRIEDAS. REKOMENDACIJOS DĖL PRAŠOMO PATEIKTI PASIŪLYMO TURINIO

1. Bendrieji principai ir teisinis pagrindas

Parlamentas siūlo bendrovės juridinę formą, kuriai taikoma 28-oji teisinė sistema, pavadinti „Europos startuolis ir veiklą plečianti įmonė“ (angl. *European Start-Up and Scale-Up*, ESSU). ESSU turėtų būti ne savarankiška visos Europos bendrovės juridinė forma, o nacionalinė visų valstybių narių bendrovės juridinė forma, kurią turi sudaryti tam tikri Sąjungos teisės aktais suderinti elementai. ESSU santrumpa turėtų būti pridėta prie esamų nacionalinių bendrovių juridinių formų santrumpų.

ESSU turėtų remtis nacionalinėje teisėje nustatytomis bendrovių juridinėmis formomis. Valstybėms narėms turėtų būti suteikta laisvė nuspręsti, ar leisti esamas nacionalines bendrovių juridines formas pakeisti į ESSU, ar sukurti naują nacionalinę bendrovių juridinę formą. Nacionalinės bendrovės juridinės formos steigėjai arba savininkai turėtų turėti galimybę savanoriškai pasirinkti naująją teisinę sistemą, pagal kurią būtų galima naudoti įmonės ženklą „ESSU“.

Egzistuojanti ESSU turėtų būti automatiškai pripažįstama visų valstybių narių nacionalinėse teisinėse sistemose kaip ribotos turtinės atsakomybės bendrovė.

ESSU steigimui taikytina teisė turėtų būti valstybės narės, kurioje atitinkama bendrovė yra steigiama, teisė. Nukrypstant nuo šio principo ir siekiant apsaugoti iš anksto apibrėžtus viešuosius interesus, turėtų būti numatyta galimybė nustatyti taikytiną teisę pagal svarbesnį siejamąjį veiksnį, o ne pagal įsteigimo vietą.

ESSU teisinis pagrindas turėtų būti SESV 50 straipsnis ir 114 straipsnio 1 dalis. Siekiant teisinio tikrumo dėl ESSU sudedamųjų dalių, pagal SESV 50 straipsnį ir 114 straipsnio 1 dalį priimta direktyva turi būti didžiausio suderinimo direktyva.

Parlamentas atkreipia dėmesį į riziką, kad dėl automatiškai pripažįstamos ESSU gali būti apeinamos privalomos vidaus taisyklės, kuriomis saugomos silpnesnės šalys. Todėl ESSU bendrovėms taikomomis taisyklėmis neturėtų būti pažeidžiamos Sąjungos ir nacionalinė teisė individualios ir kolektyvinės darbo teisės srityje, įskaitant darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus taisykles, ir jose turėtų būti numatytos apsaugos priemonės, kuriomis būtų veiksmingai užkertamas kelias piktnaudžiavimui ESSU.

2. Taikymo sritis

Valstybės narės savo nacionaliniuose teisės aktuose turėtų nustatyti taisykles, kurių laikydamosi nacionalinės bendrovių juridinės formos pavadinime galėtų įrašyti santrumpą „ESSU“. Tam, kad būtų galima registruotis kaip ESSU, nacionalinė bendrovės juridinė forma turėtų atitikti šiuos reikalavimus:

– tai turi būti teisnus ir veiksnus juridinis asmuo, kuris jo registracijos dieną automatiškai

pripažįstamas visose valstybėse narėse;

– tai turi būti ribotos turtinė atsakomybės bendrovė, kurios savininkų atsakomybė už bendrovės skolas yra apribota jų įnašų suma;

– tai neturi būti biržinė bendrovė;

– ją turi būti įsteigęs vienas ar daugiau fizinių ar juridinių asmenų, kurie gyvena arba yra įsisteigę valstybėje narėje;

– ji turi turėti galimybę veikti kaip savarankiška atskira bendrovė arba kaip ESSU patronuojančiosios bendrovės patronuojamoji bendrovė;

– jos registruota buveinė turi būti vienoje iš valstybių narių;

Jeigu nacionalinėje bendrovių teisėje numatytas minimalus įmokėtasis kapitalas steigiant bendrovę, kuri gali būti įregistruota kaip ESSU, tos bendrovės registravimo tikslais nedelsiant įmokėtinas kapitalas turi būti 1 EUR, o bendrovė turėtų būti įpareigota bent 25 proc. savo metinio pelno skirti į privalomąjį rezervą, kol tas rezervas kartu su bet kokiu iš pradžių įmokėtu kapitalu pasieks minimalų kapitalą, kurio reikalaujama pagal atitinkamą nacionalinę teisę.

Siekiant supaprastinimo, galimybė registruotis kaip ESSU neturėtų būti apribota nauja „novatoriškų bendrovių“ kategorija ar kitais ribojančiais veiksniais, nes dėl to atsirastų papildomas biurokratizmas ir nereikalinga biurokratinė našta.

Jei ESSU ketina būti įtraukta į biržos sąrašus, turėtų būti reikalaujama, kad ji būtų pertvarkyta į akcinę bendrovę pagal nacionalinę arba Sąjungos teisę, laikantis nacionalinių ir Sąjungos pertvarkymo taisyklių.

3. Bendrovės juridinės formos sukūrimas

ESSU kūrimas ir registravimas turėtų būti visiškai skaitmeninis ir atitikti vienkartinio duomenų pateikimo principą. ESSU steigimas turi būti užbaigtas per 48 valandas.

Sukūrus ESSU, jai turėtų būti suteikta vieninga skaitmeninė tapatybė ir įmonės identifikatorius, kad būtų supaprastinta registracija, padidintas skaidrumas ir pasitikėjimas, palengvintas įmonės tapatybės patikrinimas ir kovojama su sukčiavimu ir mokesčių slėpimu.

Kad būtų lengviau pasiekti šiuos tikslus, Komisija turėtų sukurti ir tvarkyti vieningą Sąjungos lygmens ESSU skaitmeninį bendrovių registrą. Tokiu registru būtų papildyta ir išplėsta esamą Verslo registrų sąveikos sistemą (BRIS). Bendras Sąjungos lygmens skaitmeninis bendrovių registras turėtų ne pakeisti galiojančias nacionalines steigimo taisykles, o veikti kaip bendras portalas. Registruodamasi Sąjungos lygmens skaitmeniniame bendrovių registre, bendrovė kaip įsisteigimo vietą turi pasirinkti valstybę narę, o tai darydama – įsisteigimui taikytiną nacionalinę teisę.

Vieningas Sąjungos lygmens skaitmeninis bendrovių registras būtų tiesioginis prieigos taškas, kuriame bendrovės galėtų registruotis kaip ESSU. Įtraukimas, pildymas ir atnaujinimai turėtų būti administruojami tame registre tik vieną kartą ir turėtų būti prieinami visose valstybėse

narėse remiantis daugiakalbe sąsaja ir suderintais identifikavimo standartais pagal eIDAS reglamentą[1]. Registre galėtų būti naudojamas leidimais pagrįstas paskirstytojo registro technologijos (toliau –PRT) tinklas, kuriame būtų fiksuojami pagrindiniai bendrovių įvykiai, pavyzdžiui, registracija ar akcijų perleidimas, naudojant nekintamas laiko žymas.

4. Apsaugos priemonės

ESSU taikomomis taisyklėmis neturėtų būti daromas poveikis individualiai ir kolektyvinei darbo teisei ir taisyklėms dėl darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus.

Individualioms darbo sutartims taikytina teisė turėtų būti išimtinai nustatyta Reglamento (EB) Nr. 593/2008 8 straipsnyje.

Su darbuotojų dalyvavimu priimant sprendimus susijusiais klausimais taikytina teisė turėtų būti nustatoma pagal tikrosios bendrovės buveinės vietą, t. y. bendrovės centrinės administracijos vietą.

Kilus ginčui ar neaiškumams dėl to, kuri nacionalinė teisė reglamentuoja klausimus, susijusius su darbuotojų dalyvavimu priimant sprendimus, ESSU valdyba, darbuotojų atstovai ar profesinės sąjungos, kurie turėtų paskyrimo teisę pagal nacionalinę teisę, dėl kurios taikymo kyla ginčas ar kyla neaiškumų, turėtų turėti galimybę prašyti valstybės narės, kurioje yra bendrovės registruota buveinė, teismo ar tribunolo priimti sprendimą dėl taikytinos teisės. Šis teismas turėtų turėti išimtinę jurisdikciją spręsti šį klausimą.

5. Neprivalomo ilgalaikiškumo skatinimas

Siekdamos apsaugoti Europos novatoriškas įmones nuo destruktyvių įsigijimų ir užkirsti kelią inovacijų, kurių kūrimas dažnai remiamas Europos viešosiomis mokslinių tyrimų lėšomis, perkėlimui už Sąjungos ribų, valstybės narės turėtų nustatyti taisykles, pagal kurias įmonės galėtų neatšaukiamai pasirinkti papildomas teisinės apsaugos sistemas, pavyzdžiui:

– balsavimo teisių ir ekonominių teisių atskyrimą skirtingų klasių akcijomis, ypač dviejų klasių akcijomis;

– balsavimo teisių kvalifikavimą kaip neperleidžiamų ir nepaveldimų;

– pelno paskirstymą investuotojams arba ekonominių teisių turėtojams remiantis sutartimi įformintu susitarimu, kuris yra ribojamas laiku arba sumomis ir kurį bet kuri šalis gali bet kada nutraukti;

– tarpvalstybinio pertvarkymo į subjektus, kurie pasirinko papildomą teisinės apsaugos

[1] 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB, (OL L 257, 2014 8 28, p. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj).

sistemą, ypač turto blokavimą, apribojimą;

Bendrovės, kurios pasirinko tokias papildomas teisinės apsaugos sistemas, turėtų turėti galimybę savo įmonės pavadinime naudoti ženklą „priklausantis valdytojui“.

Direktyva (ES) 2017/1132, kiek tai susiję su tarpvalstybiniu bendrovių pertvarkymu, jungimu ir skaidymu, turėtų būti iš dalies pakeista, kad valstybėms narėms, kurios nusprendė nustatyti savo nacionalinę bendrovių valdytojų nuosavybės juridinę formą, būtų leista apriboti tokios nacionalinės bendrovių juridinės formos tarpvalstybinį pertvarkymą į kitų valstybių narių bendrovių juridines formas, kuriose taip pat numatytos panašios valdytojo nuosavybės juridinės formos.

6. Talentų pritraukimas

Našumo augimas, inovacijos ir socialinė įtrauktis turi būti neatsiejami. ESSU turėtų būti numatytos neprivalomos visoje Sąjungoje suderintos taisyklės_dėl darbuotojų akcijų nuosavybės planų (toliau – DANP) struktūrizavimo, kurį palengvintų atskiras tarpininkas. Taip bus ne tik sudarytos sąlygos MVĮ, startuoliams ir veiklą plečiančioms įmonėms pritraukti talentų ir skatinti ilgalaikį įsipareigojimą, bet ir užtikrintas visapusiškas ir sąžiningas darbuotojų dalyvavimas kuriant vertę, kurią jie padeda kurti savo darbu ir intelektiniu kapitalu. Rengiant suderintas ESSU taisykles, būtina atsižvelgti į šiuos principus:

– išankstinė sąlyga – tokios sistemos jokiu būdu neturėtų pakeisti ar sumažinti įprasto bazinio darbo užmokesčio ar bet kokios kitos formos įmokų, pavyzdžiui, socialinio draudimo įmokų, bet turėtų būti išmoka, papildanti visas socialines ir sutartines teises;

– rengiant ir įgyvendinant tokias sistemas pagrindinis principas turi būti skaidrumas;

– dalyvavimas tokiose sistemose turi būti nediskriminacinis ir atviras visiems darbuotojams;

– dalyvavimas tokiose sistemose darbuotojams ir toliau turi būti savanoriškas;

– kartu su tokiomis sistemomis turi būti įdiegti mechanizmai, apsaugantys darbuotojus nuo nepagrįstos finansinės rizikos;

Komisija, konsultuodamasi su socialiniais partneriais ir remdamasi geriausios praktikos pavyzdžiais, turėtų parengti paprastus, elementarius ir bazinius pagalbinius pavyzdinius pelno pasidalijimo susitarimus ir gaires ESSU, kad palengvintų įgyvendinimą, padidintų informuotumą apie darbuotojų akcijų nuosavybės planus ir suvienodintų finansinio dalyvavimo sistemas valstybėse narėse. Pavyzdiniuose susitarimuose ir gairėse turėtų būti pateikta informacija apie susijusią finansinę riziką darbuotojams, nurodytos darbuotojų išpirkimo galimybės ir apsvarstytas poveikis darbuotojams, ypač atsižvelgiant į lyčių lygybę.

7. Rizikos kapitalo pritraukimas

Valstybės narės turėtų nustatyti suderintas į nuosavą kapitalą panašias skolos priemones, kurios leistų investuotojams investuoti į bendroves neįgyjant bendrovės kontrolės teisių (pvz.,

dalyvavimo pelno dalybose teisės, partnerystės nedalyvaujant veikloje ar su pelnu susietos paskolos). Tokios į nuosavą kapitalą panašios skolos priemonės turėtų būti:

– sukurtos sudarant bendrovės ir investuotojo sutartimi įformintą susitarimą dėl kapitalo įnašo; tokiame susitarime turi būti nurodyta investuota pagrindinė suma, apibrėžta grąžinimo data ir numatyta kompensacija, kuri gali būti fiksuotos ar kintamos palūkanos arba dalyvavimas pelno dalybose;

– subordinuotos paprastų skolinių reikalavimų atžvilgiu;

– reguliavimo ir apskaitos tikslais traktuojamos kaip nuosavas arba nuosavą kapitalą pakeičiantis kapitalas.

Siekdama padidinti teisinį tikrumą visose 27 nacionalinėse vidaus rinkos jurisdikcijose ir sumažinti patekimo į rinką kliūtis, trukdančias investuoti į ESSU, Komisija turėtų sudaryti palankesnes sąlygas parengti pavyzdinius ESSU įstatus, akcininkų susitarimus ir visus kitus susijusius dokumentus ir sukurti platformą, kurioje šie pavyzdiniai dokumentai būtų pateikiami visomis oficialiosiomis Sąjungos kalbomis.

Komisija turėtų paskirti ekspertų grupę, kuriai būtų pavesta parengti standartizuotus aukštos kokybės pavyzdinius įstatus, atitinkančius suderintus ESSU keliamus reikalavimus. Į tą ekspertų grupę, be kita ko, turėtų būti įtraukti steigėjai, investuotojai ir profesinės sąjungos.

Komisija turėtų paskirti dar vieną ekspertų grupę, kuriai būtų pavesta parengti standartizuotus, sąžiningus ir aukštos kokybės pavyzdinius akcininkų susitarimus. Tokiuose pavyzdiniuose akcininkų susitarimuose turėtų būti užtikrinta steigėjų ir investuotojų interesų pusiausvyra. Į šią ekspertų grupę, be kita ko, turėtų būti įtraukti steigėjai ir rizikos kapitalo investuotojai.

Komisija turėtų įsteigti Europos ir lyginamosios verslo teisės jungtinį tyrimų centrą, kuris parengtų laisvai prieinamą ir palyginamą informaciją apie verslo reguliavimą valstybėse narėse visomis oficialiosiomis Sąjungos kalbomis.

8. Specializuotas ginčų sprendimas

Siekiant paspartinti su ESSU susijusių ginčų sprendimą, turėtų būti sukurtas alternatyvus specializuotas ginčų sprendimo mechanizmas. Dalyvavimas tame mechanizme turėtų vykti dalyvaujančių šalių sutikimu. Su individualia ir kolektyvine darbo teise susiję ginčai neturėtų būti įtraukti į šį mechanizmą. Tais atvejais jurisdikcija turėtų būti nustatoma pagal Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 20–23 straipsnius.

Be to, valstybės narės savo nacionaliniuose teismuose turėtų įsteigti specialią kolegiją – arba vieną kolegiją viename konkrečiame teisme nacionaliniu lygmeniu, arba vieną kolegiją viename konkrečiame kiekvieno federalinio subjekto teisme, atsižvelgiant į atitinkamą nacionalinę teismų sistemą. Tokios komisijos turėtų būti skirtos įmonių civilinės teisės ginčams, susijusiems su ESSU bendrovės juridine forma, ginčams, kylantiems dėl ESSU ar ESSU akcijų įsigijimo arba susijusiems su tokiu įsigijimu, ir ESSU bei jo valdybos ar stebėtojų tarybos narių ginčams spręsti. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad procesai tokiose kolegijose galėtų vykti anglų kalba, jei su tuo sutinka dalyvaujančios šalys.

AIŠKINAMOJI DALIS

Europos Komisija, kuriai suteikti nauji įgaliojimai, paskelbė ketinanti sukurti naują bendrovių teisinį statusą – 28-ąją teisinę sistemą. 28-oji teisinė sistema apibūdina teisėkūros metodą, pagal kurį ES lygmeniu priimtos teisiškai privalomos taisyklės valstybių narių teritorijose galioja kartu su nacionalinėmis taisyklėmis. Jų taikymas priklauso nuo privačių šalių savanoriško pasirinkimo laikytis šių ES taisyklių. Šių privačiųjų šalių požiūriu ES taisyklės turi būti joms palankesnės nei kitu atveju taikytina nacionalinė teisė, kad jos jas pasirinktų. ES jau anksčiau pasinaudojo šiuo teisėkūros metodu priimdama visos Europos asmeninės pensijos produktą (PEPP), kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektus (KIPVPS), Europos akcinę bendrovę (SE). Komisija kaip 28-ąją teisinę sistemą pasiūlė Europos privačiąją bendrovę (SPE), „Societas Unius Personae“ (SUP) ir Bendrąją Europos pirkimo–pardavimo sutarčių teisę (CESL), tačiau teisėkūros proceso taip ir nebaigė.

Enrico Lettos pranešime „Daug daugiau nei rinka“, kuriame jis ragino įsteigti „supaprastintą Europos bendrovę“, siekiant remti novatoriškas įmones, vėl pradėtas naudoti 28-osios teisinės sistemos teisėkūros metodas. Panašių nuorodų taip pat galima rasti įvairiuose neseniai paskelbtuose Europos Komisijos komunikatuose ir M. Draghi pranešime „Europos konkurencingumo ateitis“. Europos Parlamento savo iniciatyva teikiamame teisėkūros pranešime ketinama nubrėžti tokios bendrovės juridinės formos kūrimo ir sistemos gaires, ypač atsižvelgiant į tai, kaip toks statusas galėtų būti naudingas MVĮ, startuoliams ir veiklą plečiančioms įmonėms bei jų steigėjams, norintiems veikti ir plėstis visoje vidaus rinkoje, neapsiribojant tik jais.

Europos Komisija jau anksčiau bandė nustatyti privačios Europos bendrovės teisinę sistemą, tačiau nė vienas iš šių bandymų nebuvo visiškai sėkmingas. Jų nesėkmės priežastys susijusios su jų struktūros spragomis ir trūkstamomis darbuotojų konsultavimosi ir dalyvavimo teisių apsaugos priemonėmis, dėl kurių nebuvo galima pasiekti reikiamo bendro sutarimo. Papildomos teisinės, administracinės ir finansinės naštos, susijusios su šiais bandymais, sukūrimas taip pat prisidėjo prie to, kad jaunos įmonės nesiėmė jų taikyti.

Labai svarbu nustatyti būtinas apsaugos priemones, kad būtų veiksmingai užkirstas kelias piktnaudžiavimui 28-ąja teisine sistema, ypač dalyvavimo priimant sprendimus taisyklių atžvilgiu, ir tai yra būtina šio projekto sėkmės ir visuomenės pritarimo sąlyga.

Praėjus daugeliui metų, nors ir imtasi svarbių veiksmų derinant bendrovių teisę Europoje, daug problemų, ypač kylančių mažesnėms ir besiformuojančioms bendrovėms, lieka neišspręsta, o kartu atsirado naujų ekonominių iššūkių.

Todėl pranešėjas rekomenduoja Komisijos pasiūlytą bendrovės juridinę formą pavadinti „Europos startuolis ir veiklą plečianti įmonė“ (angl. *European Start-Up and Scale-Up*, ESSU). Vietoj to, kad reglamentu būtų nustatyta savarankiška visos Europos bendrovių juridinė forma (tam reikėtų SESV 352 straipsnio 1 dalies teisinio pagrindo ir kiltų pavojus, kad bus pakartotos praeities klaidos), pranešėjas rekomenduoja nustatyti nacionalinę bendrovių juridinę formą, kuri būtų automatiškai pripažįstama visose valstybėse narėse. Tai galima įgyvendinti atnaujinant esamas nacionalines ribotos atsakomybės bendrovių formas arba sukuriant naujas pritaikytas nacionalines bendrovių juridines formas. Toks būdas viršnacionalizuoti esminius kitaip nacionalinės bendrovių juridinės formos elementus gali būti pasiektas taikant didžiausio suderinimo direktyvą remiantis SESV 50 ir 114 straipsniais.

Europos startuolių ir veiklą plečiančių įmonių bendrovių juridinė forma padėtų mažinti naštą sukuriant supaprastintą, suskaitmenintą, suprantamą ir vartotojui patogią reglamentavimo aplinką, pritaikytą MVĮ, startuolių ir veiklą plečiančių įmonių poreikiams, neapsiribojant nauja kategorija „novatoriškos“ įmonės ar kitais ribojančiais kriterijais, kad būtų kuriamos ir stiprinamos inovacijos Europoje. Jei galimybė naudotis teisine forma priklausytų nuo to, ar šalys pateikia reikiamus įrodymus, kad atitiktų reikalavimus, pavyzdžiui, kad parodytų savo „novatoriškumą“, padidėtų administracinė našta, su kuria ypač sunkiai tvarkosi mažosios ir vidutinės įmonės. Siekiant kuo geriau tenkinti MVĮ, startuolių ir veiklą plečiančių įmonių poreikius, ESSU turi būti ribotos atsakomybės bendrovė, kuri nėra įtraukta į vertybinių popierių biržos sąrašus.

Pranešėjas siūlo ne tik supaprastinti bendrovių steigimo ir registravimo procedūras, bet ir įtraukti į teisinę sistemą įvairius elementus, kad būtų sustiprintas MVĮ, startuolių ir veiklą plečiančių įmonių, pasirinkusių naująją bendrovių juridinę formą, konkurencingumas. Todėl pasiūlyme nurodomi įvairūs komponentai, kurie turėtų būti įtraukti siekiant pagerinti ESSU galimybes pritraukto kapitalo ir talentų bei skatinti ilgalaikiškumą. Visų pirma startuoliai, kurie novatoriškas idėjas paverčia rinkoje paklausiais produktais, yra linkę į vadinamuosius destrukcinius įsigijimus, kuriuos vargu ar galima kontroliuoti taikant susijungimų kontrolės teisės aktus. Todėl pranešėjas norėtų ištirti ilgalaikių, į tikslą orientuotų bendrovių juridinių formų elementus, kurių jau esama ir atsiranda pavyzdžių įvairiose valstybėse narėse. Ypač kalbant apie „turto blokavimą“ ir galimus iššūkius, susijusius su tarpvalstybiniu bendrovių pertvarkymu. Siekiant išlaikyti patrauklumą investuotojams, bendrovėms, kurios pasirenka ilgalaikę teisinę sistemą, kartu su bet kokiu tokiu pasiūlymu turi būti pateiktos ES mastu suderintos taisyklės dėl į nuosavą kapitalą panašių skolos priemonių, kurios leistų investuotojams investuoti į bendroves neįgyjant bendrovės kontrolės teisių (pvz., dalyvavimo pelno dalybose teisės, partnerystės nedalyvaujant veikloje ar su pelnu susietos paskolos).

Kitų bendrovių juridinių formų sėkmė kitose šalyse (pvz., „Delaware Inc.“ JAV) yra susijusi su teismų sistemos, sprendžiančios su šia bendrovių juridine forma susijusius klausimus, veiksmingumu, greitumu ir specializacijos laipsniu. Šį tikslą galima pasiekti ESSU taikant alternatyvų ginčų sprendimo mechanizmą, taip pat specialių kolegijų, kurios specializuotųsi spręsti su ESSU susijusius klausimus valstybių narių teismuose, sistemą. Abejais mechanizmais gali būti sprendžiami tik bendrovių civilinės teisės ginčai, ginčai, kylantys dėl ESSU bendrovių arba ESSU bendrovių akcijų įsigijimo arba susiję su ESSU bendrovių įsigijimu, ir ESSU bendrovės ir jos valdymo struktūros narių ginčai. Dalyvavimas šiose specialiose ginčų sprendimo formose priklauso nuo dalyvaujančių šalių sutikimo. Šis mechanizmas netaikomas ginčams, susijusiems su individualia ir kolektyvine darbo teise.

Kalbant apie darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus taisyklių apsaugos priemones, pranešėjas siūlo ne materialinės teisės normas, kaip tai galima rasti SE, o teisės normų kolizijos sprendimą. Darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus taisyklės valstybėse narėse reikšmingai skiriasi. Jų egzistavimas ir svarba yra glaudžiai susiję su valstybės narės ekonomikos socialine struktūra, todėl primygtinai rekomenduojama, kad ESSU nedarytų poveikio nacionalinėms darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus priemonėms. Pranešėjo nuomone, geriau atsižvelgti į nacionalinius ypatumus taikant įstatymų kolizijos normas, kuriomis suderinamas taikytinos nacionalinės teisės nustatymas, nei taikant suderintas ES normas, o tai visada reikš politinį kompromisą su aukštesniais kai kuriose valstybėse narėse nustatytais darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus standartais. Todėl ESSU rekomenduojama su darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus procedūra susijusiems

klausimams taikytiną teisę nustatyti pagal ESSU tikrosios buveinės vietą, t. y. centrinės administracijos vietą.

Be to, ESSU nedaro poveikio individualiai ir kolektyvinei darbo teisei, o individualioms darbo sutartims taikytina teisė nustatoma pagal Reglamento „Roma I“ 8 straipsnį.

PRIEDAS. SUBJEKTAI ARBA ASMENYS, IŠ KURIŲ PRANEŠĖJAS GAVO INFORMACIJOS

Pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį pranešėjas pareiškia, kad, rengdamas šį pranešimo projektą, iki jo priėmimo komitete gavo informacijos iš šių subjektų ar asmenų:

Subjektas ir (arba) asmuo
ACT | The App Association - Transparency Register: 72029513877-54
Association pour l'Unification du Droit des affaires en Europe - Transparency Register: 490631396665-19
Bundesministerium der Justiz (BMJ) - Federal Ministry of Justice
Bundesministerium für Arbeit und Soziales (BMAS) - Federal Ministry of Labour and Social Affairs)
Bundesnotarkammer - Transparency Register: 74591581960-65
Bundesverband der Deutschen Volksbanken und Raiffeisenbanken - Transparency Register: 22330076571-75
Bundesverband Öffentlicher Banken Deutschlands eV- Transparency Register: 0767788931-41
Confédération des Petites et Moyennes Entreprises (CPME) - Transparency Register: 74081206759-11
Conseil International du Notariat Belge /Internationale Raad van het Belgisch Notariaat- Transparency Register: 134690012359-91
Deutsche Bank AG - Transparency Register: 271912611231-56
Deutsche Börse AG - Transparency Register: 20884001341-42
Deutsche Industrie- und Handelskammer - Transparency Register: 22400601191-42
Deutscher Gewerkschaftsbund (DGB) - Transparency Register: 07595112423-87
Deutscher Sparkassen-und Giroverband - Transparency Register: 62379064909-15
Deutscher Steuerberaterverband e.V. - Transparency Register: 845551111047-04
EU Inc Petition - Transparency Register: 848536795849-82
European Commission
European Confederation of Directors' Associations (ecoDa) - Transparency Register: 37854527418-86
European Savings and Retail Banking Group - Transparency Register: 8765978796-80
European Startup Nations Alliance (ESNA)
European Trade Union Confederation - Transparency Register: 06698681039-26
France Digitale- Transparency Register: 479234015862-06
Gesamtverband der Deutschen Versicherungswirtschaft e.V. - Transparency Register: 6437280268-55
Global Legal Entity Identifier Foundation - Transparency Register: 660337819709-62
Hans-Böckler-Stiftung - Transparency Register: 957887652130-79
International Credit Insurance & Surety Association - Transparency Register: 924462331324-02
Leibniz Institute for Financial Research SAFE - Transparency Register: 843071031814-24
Nordic Financial Unions - Transparency Register: 4129929362-47
Oliver Coste
Österreichische Notariatskammer - Transparency Register: 6475183729-37
Permanent Representation of Austria to the European Union
Permanent Representation of Estonia to the European Union
Permanent Representation of France to the European Union
Permanent Representation of the Federal Republic of Germany to the European Union
Permanent Representation of the Kingdom of the Netherlands to the European Union

Startup Portugal
Stiftung Verantwortungseigentum e.V.- Transparency Register: 202064594750-82
Stripe, Inc.- Transparency Register: 389356530261-76
vbw - Vereinigung der Bayerischen Wirtschaft e. V. - Transparency Register: 49096067887-19

Šį sąrašą parengė ir visą atsakomybę už jį prisiima pranešėjas.

Jeigu sąraše esančių fizinių asmenų tapatybę galima nustatyti pagal jų vardą ir pavardę, jų pareigas arba pagal abu požymius, pranešėjas pareiškia, kad jis atitinkamiems fiziniams asmenims pateikė Europos Parlamento pranešimą dėl duomenų apsaugos Nr. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), kuriame išdėstytos jų asmens duomenų tvarkymui taikomos sąlygos ir su tuo tvarkymu susijusios teisės.